

De rol van gemeenten in onderwijs aan kinderen verblijvend in de asielopvang

Onderwijsverplichting kinderen verblijvend in de asielopvang

Kinderen verblijvend in de asielopvang hebben recht op onderwijs net zoals alle kinderen in Nederland. Dit is onafhankelijk van de verblijfsstatus van deze kinderen, de locatie waar zij in Nederland verblijven, en de duur dat ze op deze locatie verblijven. Wanneer zij in een gemeente worden opgevangen moet er onderwijs worden georganiseerd. Hierbij kan door scholen aanspraak worden gemaakt op nieuwkomersbekostiging voor zowel [primair](#) als [voortgezet onderwijs](#). Gemeenten hebben de grondwettelijke verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat er onderwijs beschikbaar is. Deze verantwoordelijkheid geldt ook voor het onderwijs aan kinderen verblijvend in de asielopvang, en is niet overdraagbaar aan andere organisaties of instanties. De locatie(manager) is verantwoordelijk om de leerplichtige asielkinderen aan te melden bij de onderwijsinstelling en neemt het voortouw door contact te leggen met scholen en de gemeente. Het onderwijs voor deze groep dient volgens de Europese Opvangrichtlijn *ten minste binnen drie maanden* na aankomst in Nederland te worden gerealiseerd. Het is echter de bedoeling dat iedere gemeente zich maximaal inspant om het onderwijs *zo snel mogelijk* te realiseren. Het advies is dat de opvanglocatie(manager), de gemeente en de scholen zo snel mogelijk met elkaar in gesprek gaan zodra er een opvanglocatie geopend wordt. De verantwoordelijkheden van de gemeente houden in elk geval in:

- **Leer- en kwalificatieplicht**

Asielzoekerskinderen in Nederland moeten, net zoals alle andere kinderen, van 5 tot 18 jaar naar school totdat ze een startkwalificatie hebben gehaald. Dit is een havodiploma, vwo-diploma of een mbo-diploma op niveau 2 of hoger. (Voor 5 tot 16-jarigen geldt een leerplicht; voor 16 en 17-jarigen geldt een kwalificatieplicht.) De leerplichtambtenaar van de gemeente ziet hierop toe.

- **Onderwijshuisvesting**

De gemeente is verantwoordelijk voor de huisvesting en inrichting van de onderwijsvoorziening. Gemeenten kunnen voor de huisvestingskosten voor het **basisonderwijs** aan asielzoekerskinderen een beroep doen op de regeling Onderwijshuisvestingsbudgetten, de [OHBA](#) regeling. Het COA voert deze regeling uit. Gemeenten kunnen onderwijshuisvestingsbudget aanvragen wanneer:

- zij een nieuwe opvanglocatie openen of de vestigingsduur van een bestaande locatie verlengen
- meer kinderen onderwijs volgen dan het aantal kinderen waarvoor eerder budget is verleend.
- de looptijd van een eerder verstrekt budget is verstrekken

De OHBA-regeling is ook van toepassing voor huisvestingskosten voor het basisonderwijs aan kinderen verblijvend op een noodopvanglocatie of crisisnoodopvanglocatie (CNO). Verdere informatie over de OHBA-regeling en het online aanvraagformulier zijn te vinden op [COA.nl](#). Voor het **voortgezet onderwijs** is de bekostiging van de onderwijshuisvesting georganiseerd via het gemeentefonds. Indien de bekostiging van de huisvesting VO via het gemeentefonds door de tijdelijke karakter van een (crisis)noodopvanglocatie niet toereikend blijkt te zijn, kan er mogelijk aanvullend maatwerkbekostiging worden georganiseerd. Hiervoor kan contact worden opgenomen met het COA fmhuisvestingcnono@coa.nl.

- **Overleggen met opvanglocaties en schoolbesturen**

Als gemeente bent u ervoor verantwoordelijk dat er onderwijs beschikbaar is. Met de schoolbesturen kunt u overleggen welk bestuur (of welke besturen) het onderwijs voor de kinderen van de opvanglocatie kan verzorgen. Wij adviseren om als gemeente het initiatief te nemen voor overleg met schoolbesturen uit de regio en met de locatiemanager van de opvanglocatie om gezamenlijk afspraken te maken over de wijze waarop het onderwijs wordt georganiseerd. Als schoolbesturen zich niet vrijwillig melden voor het organiseren van onderwijs voor nieuwkomers dan wordt deze taak toebedeeld aan het openbaar onderwijs in de gemeente. Voor vo geldt specifiek dat eerst contact moet worden opgenomen met een bestaande nieuwkomersvoorziening in de regio. Voor vragen en ondersteuning van het onderwijs kan contact opgenomen worden met de regio coördinatoren nieuwkomers van OCW asielonderwijs@minocw.nl of de adviseurs van LOWAN-po helpdesk@lowanpo.nl en LOWAN-vo helpdeskvo@lowan.nl.

- **Leerlingenvervoer**

Gemeenten dragen zorg voor het vervoer van leerlingen in het primair onderwijs. De afspraken hierover worden vastgelegd in de bestuursovereenkomst tussen de opvangorganisatie en de gemeente. Voor het vaststellen of kosten noodzakelijk zijn, wordt door het COA in eerste instantie gekeken naar de reisafstand. Bij primair onderwijs geldt een minimale reisafstand (enkele reis) van ongeveer 5 km als criterium voor het inschakelen van leerlingenvervoer. Voor het voortgezet onderwijs is het uitgangspunt dat de scholier gebruik maakt van de fiets of (bij langere reisafstanden) het openbaar vervoer. Er kunnen specifieke omstandigheden zijn waarom daarvan kan worden afgeweken. Als leerlingenvervoer nodig is voor leerlingen verblijvend op een CNO, kunnen deze kosten door de gemeente bij het COA in rekening gebracht worden conform de bekostigingsregeling voor CNO's.

- **Tijdelijke regels voor Oekraïense ontheemden**

Voor Oekraïense ontheemden gelden tijdelijk andere regels. Deze kunt u terugvinden op [Onderwijs voor vluchtelingen uit Oekraïne | Opvang vluchtelingen uit Oekraïne | Rijksoverheid.nl](#)

Meer info

Voor meer informatie kunt u het [Informatiedocument onderwijs aan asielzoekerskinderen](#) raadplegen. Ook kan een beroep worden gedaan op de regio coördinatoren nieuwkomers bij OCW en de adviseurs van [LOWAN](#). Zij ondersteunen gemeenten, schoolbesturen en scholen bij het onderwijs aan asielzoekerskinderen. Daarnaast kunt u de website van [DUO](#) raadplegen voor informatie over de beschikbare bijzondere en aanvullende bekostigingsregelingen voor [primair](#) en [voortgezet onderwijs](#).